

Előfizetési árak:

Fél évre . . . 80 Leu
Negyed évre . 40 Leu
Egy óra . . . 14 Leu
Hirdetés — Nyílttér
díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
(volt Gábor Áron-utca) 1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

A
SZÉKELY UJSÁGOT
néhai Molnár Emil
a
SZÉKELYHIRLAPOT
Bíró Lajos alapította.

Az utolsó órában.

Órák választanak el bennünket a képviselőválasztásoktól.

Néhány óra és vallomást kell tennünk a választói fülkében, meg kell vallanunk, hogy magyarok vagyunk és hogy ragaszkodunk ahhoz, hogy bennünket megillessenek mind-garantálva lettek.

A választási küzdelemben a magyarság számít minden egyes fiára, legyen az bár-milyen világnézetű és vallású.

Számít arra, hogy szavazatát a Magyar Pártra adja. — A választási jel:

a dült kereszt, az a jel, mely győzelemre vezet sokat szenvedett magyarságunkat!

Képviselőjelöltjeink

programmbeszédei.

A Magyar Párt képviselő és szenátor-jelöltjei július 6-ikán kezdték meg a me-gyében programbeszéd-körutjukat és július 10-ikén, vasárnap érkeztek meg Kézdivásár-helyre Alsócsernátonból.

A gyűlés d. e. 1/2 12 órára volt hirdetve, azonban a Szociáldemokrata Párt is 11 órára hívta össze jelöltjei meghallgatására a polgár-ságot, így kb. egy félórát váratnia kellett a magyar párt jelöltjeinek a gyűlés meg-kezdésére.

A választói nagygyűlést dr. Vargha Béla, a Magyar Párt-kézdivásárhelyi tago-zatának elnöke nyitotta meg, meleg szavak-kal köszöntve a Vigadó színháztermének minden széksorát betöltő polgárságot. A megjelent jelölteket ismertette meg a választókkal, lelkes szavakkal méltatva az ő poli-tikai működésüket. Dr. Abrudbányai Edéről szólva, őt nem tartja hozzánk idegennek, mert félig-meddig a felesége révén, — aki néhai dr. Bene István sepsiszentgyörgyi ügyvéd, orszgy. képviselő leánya, — három-székmegeyi illetőségű. Ezután a jelölteknek adja át a szót.

Elsőnek Sándor József szenátorjelölt emelkedik szólásra és a tőle ismert és már megszokott társalgási modorban tartja meg kb. egy órás beszédét.

— Ötven esztendeje áll — úgy mond — a közelet porondján. Amikor kezdette, akkor is ilyen nagy volt a nyomorúság, azonban akkor mások voltak az okai, mint most. Is-merteti Románia pénzügyi helyzetét. Fel-említi a budgetet, mely 34 milliárd volt a mult esztendőben. Ebből csupán a tisztvise-lők fizetése 17 és 1/2 milliárdot tett ki. Hogy ilyen sokat tett ki, ezt a kortes tisztviselők beállításával magyarázza meg.

A végén a kisebbségi kérdéssel foglal-kozva, így fejezi be beszédét:

— Ugy áldja meg a jó Isten Romániát, amennyiben a mi kisebbségi jogainkat meg-adják.

Ezután nagy csendben emelkedik szó-lásra dr. Abrudbányai Ede és tüzes, gyújtó-beszédben mutat rá arra a politikára, mely az országot a mai nyomorúságos helyzetbe sodorta.

— Azt mondják — úgy mond — hogy szegénységünknek oka a világkrízis. De se-

hol sincs ilyen nyomorúság. Ennek okát első sorban az állam adóztatási rendszerében, a költségvetési egyensúly hiányában látja.

Ő volt, aki tiltakozott az adóztatási rendszer egységesítése ellen. Ellopják a pénzt. Bukarest kis városa volt, ma világváros lett, mindennap új és új palota emelkedik. Az állam polgárságán segíteni az állam köte-lessége, azonban ezt sem egyformán teszi, amint ez látható volt vidékünk árvíz káro-sultjainak segélyezésénél.

Ismerteti a regát kiszipolyozó magatar-tását. Eklatáns példa erre, hogy az erdélyi jó az adófizetésre, azonban a hadsereg részére megrendelést csak regáti iparosoknak adnak. A sok választás rossz hatással van a népre. A magyar törvénytisztelő, de bizalmatlan. A nyomor mindenütt nő, de évenként rettenetes kiadással választunk. Nincs alkotmányos-ság, törvényesség, csak tréfa minden. A parlament erőszakkal választja meg a kor-mányt, mindent csak erőszakkal visz kereszt-ül, de sehol semmi közérdeket nem tart szem előtt.

Igy fejezi be beszédét:

— Hagyjunk fel azonban a csüggedés-sel és közös kitartással és magyar köteles-séggel járjuk közös kálváriánkat!

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után dr. Barabás Andor, a Kiskereskedők Szövetségének elnöke a kisiparos és kiskeres-kező mai helyzetéről beszélt. A törvény-hozás kötelessége, hogy végre erre a társa-dalmi osztályra is gondoljon ne csak az adókövetésnél, hanem a jogok és megélheté-sek osztogatásánál is.

Majd Balázs Ferenc, a Kiskereskedők Szövetségének főtitkára beszélt. Beszédének csattanó részét képezte a gólya és béka meséjéből vett idézet. Rámutatott a kiskeres-kezők sérelmeire és éltette Barabás Andort, mint a kiskereskedők érdekeinek hathatós védelmezőjét.

A gyűlésen ott voltak a más két jelölt: Szentkereszt Béla báró és dr. Fábán László is, azonban az idő előrehaladottsága miatt nem beszéltek. Őket egyébként ismeri a választó polgárság, tudja, hogy az ő pro-grammjuk: a Magyar Párt programja.

A gyűlés dr. Vargha Béla berekesztő beszédével végződött.

Jelöltjeink ebéd után Kovásznára men-tek, ahol a Pitroff-féle vendéglő helyiségé-ben tartották meg program beszédüket nagy számu lelkes közönség előtt.

Zabolán nem engedélyezték a választói gyűlést.

Magyarpárti képviselőjelöltjeink programbeszéd körutjukban július 8-án érkeztek meg Zabolára, ahol az a meglepetés érte, hogy az örmester ur nem engedélyezte a gyűlést. Miniszteri engedély felmutatását kérte az örmester, amivel természetesen sem a tagozat el-nöke, sem a jelöltek nem rendelkeztek.

Az elnökség a prefektusnál tett azonnal jelentést, aki szigorú vizsgálatot rendelt el.

Meg kell dicsérnünk Zabola köz-ség magyarpárti vezetését a választás körül kifejtett lelkes munkájáért. Itt a ki nem váltott választói igazolványokat a vezetés hordozta el házról-házra és így kikézbcsitette mindenkinek. Ha a párt plakátjait letépték a megfizetett judások, másnap reggel minden letéptett plakát helyén ott volt a friss plakát. Zabola nincs is megfertőzve, ott kevés áruló akad.

Kik szavaznak Vásárhelyen.

Holnap, vasárnap lesz a nagy nap, amikor újból az urnák elé kell járulnunk. Városunkban a következő községek szavaz-nak: Hatolyka, Nyujtód, Kézdiszászfalu, Kézdisárfalu, Szentkatolna, Oroszfalu, Kézdi-vásárhely. A szavazók száma 2023. A vár-mege összes szavazóinak száma 35.535, ebből azonban nem fog több leszavazni, mint 60%

Ahol a 20 százalékos magyarság ré-vén beszélhetnek magyarul.

Prágából írják: A felvidéken, ahol legalább 20 százalék kimutatható magyar él, a hivatalokban is beszélhetnek magyar anya-nyelvükön. Ezek közé a fortélyos cseh nép-számlálások dacára is több, mint 20 száza-lékos magyar lakosságu városok közé tarto-zik Munkács. Itt történt a városi katonai ügyosztályban, hogy a Prágából hazaérke-zett fiatal magyar jogász, mint már besoro-zott katona, jelentkezésre ment. Magyarul köszönt, magyarul is adta elő a mondani-valóját, amire a megkérdezett tisztviselő szintén magyarul válaszolt. Ez azonban se-hogysem tetszett az ügyosztály másik cseh

hivatalnokának s odaszólt a jelentkező fiatal-embernek:

— Maga Prágából jön! Prágában tanul s így bizonyára jól tud csehül beszélni, miért beszél hát magyarul? Itt Csehszországban lakunk, itt cseh a hivatalos nyelv!

A mi derék fiatalemberünk a váratlan és durva leckétetéstől nem ijedt meg, udvariasan bár, de határozottan kijelentette:

— Tudok ugyan csehül, oroszul, németül is, de magyar vagyok s mint ilyennek, jogom van magyarul beszélni a hatóságok előtt is. Én Prágában mindig csehül beszélek s joggal hittem, hogy legalább itt Munkácson, ahol tudtommal megvan a 20 százalékos magyarság, beszélhetek a saját anyanyelvemen.

Erre a feleletre a tulfűtött cseh elhallgatott.

Aki magyar, álljon gátra,
S szavazzon a Magyar Pártra! X

Kalandozások várromok között.

Eltemetett századok útjain a harmadik vízi-utíg
A kézi vidék a népvándorlás fergetegében.

A mult számunkban a környék kiránduló helyeiről megemlékezve, megkezdettük a vidék egyes nevezetesebb helyeinek az ismertetését.

Első volt e felsorolásban az IKAVÁRA, amelyhez különböző mende-mondák fűződnek, azonban hogy ki építette, milyen célt szolgált a letűnt vérvivarok napjai alatt, biztos történelmi adataink nincsenek. Így legfennebb „következtetéseket” lehet odafűzni a vár történelméhez.

Cikkünk több oldalról képezte megbeszélés tárgyát és így sikerült az érdeklődés homlokterébe helyezni e kérdést.

Beszélgetést folytattunk a vidék, különösen az Ikavára környékének alapos ismerőjével, Bartók János felsőcsernátoni igazgatóval, aki annak idején több történelmi kutatással dolgozott a vidék történelmi helyeinek felkutatásánál, így Téglás kolozsvári régisszel együtt kutatták át az Ikavárát és találtak is két, népvándorlásbeli csontvázat. Ő később bronz íjakra is bukkant, melyeket a Székely Nemzeti Múzeumnak ajándékozott.

Bartók igazgató az Ikavárát kényszermenedékhelynek mondja, melyet a népvándorlás alatti csordák ellen építettek a vidék lakói.

Ha veszedelem közeledett, távoli vidékek határaitól felcsapott a pusztítás tüze, a vidék lakója fogta a cók-mókját, betelerelte állatját az Ikavára falai közé, mely beosztásánál, kemény építkezésénél fogva bátran dacolt az átvonult rablótömegek támadásával szemben és megvédelmezte a várba menekült népet.

A vár építése alapos szakértők munkája volt és amint Bartók igazgató megjegyzi, *anyaga, építési módja, teljesen egyezik Déva várának építkezésével*, melyhez szintén oly szép monda fűződik.

A vár 9 méter magasságu tornya még ma is ellenáll az időnek, alapzata pedig amint ezt az ásatásnál is megállapították — 3-4 méternyre erősebb, mint bármely most épült épület alapja.

Szerinte e vár környékén egy alapos ásatás sok érdekes dolgot hozna napvilágra és jól írta meg — úgy mond — a Székely Ujság multkorai számában, hogy érdemes hely az Ikavára a kirándulók részére is. Autón Felsőcsernátonon keresztül könnyen megközelíthető. A közelében fekszik a község kén-jód, valamint még dr. Dávid János orvos által megállapított rádium tartalmu fürdője, melyet néhány esztendővel ezelőtt, e célra rendezett táncmultság jövedelméből kerítettek be, hozzáépítve a kabinokat. A fürdés díjmentes és felügyeletével Kászoni Dénes molnár van megbízva.

Ikavárától elkalandozva, Bartók igazgató felhívta figyelmünket az ozsdolai u. n. „KÖLYUK”-ra.

Ozsdola község közelében fekszik e barlangszerű bejárata alagut, mely állítólag folytatása a „Vizi aqua”-nak, a rómaiak által épített III-ik vízi-utnak és Moldovával van összeköttetésben.

A kőköcskakkal kirakott alagut felkutatására a világháború előtt angol tudósok is jártak, sikerült másfél kilométernyire behatolnia, azonban a felderítése nagyon fáradságos és költséges volt. Voltak, akik régebben hincseket kerestek e helyen. B. Lajos ozsdolai birtokos összes vagyonát feláldozta és a Kölyuk rejtélyét nem sikerült megfejteni.

Kovács Lajos tanító Ozsdola történelme című leírásában, mint „hires Kölyukról” emlíkezik meg erről az alagutról, melyben régiek elbeszélése szerint beroszdásodott vasajtók is találhatók.

Vajjon az eltemetett századok útjain kiknek a lépése verte fel az erdő csendjét, hová vezetett ez az út az erdők rengetegei alatt?

Megpihen az ész a mult lehetőségei között s a képzelet megelevenednie látja a völgyeket és dombokat a küzködő, a hegemoniáért magasba törő, csatákban edzett ember-raj hangos rikkantásától. Honnan jönnek, merre mennek, hová tűntek?

A szántó-vető ekéje, a kincskereső ásója kifordít egy-egy emberi koponyát: ime egy történelem-darabka, mely felett a tudós megrögzíti az ő megállapítását, az élet pedig zajlik tovább...

De olyan jól esik néha-néha e lezajlott életről elbeszélgetnie, írásokat forgatnia...

Hétszázmilliót fizetett rá az állam a buzaexportra.

Ezelőtt egy évvel óriási viharokat okozott, amikor a kormány bevezette Romániában a kenyérbélyeget. Az ok, amiért ezt az adónemet bevezették, az volt, hogy elősegítsék a buzaexportot 10 ezer leus prémiummal, amit a kenyérbélyegekből akartak fedezni.

A földmívelésügyi miniszterium tegnapette közzé a kenyérbélyegből befolyt összegek elszámolását.

A kimutatásból kitűnik, hogy 1932. június 28-ig 347 millió leut inkasszált az állam a kenyérbélyegek után. A prémiumok következtében a buza és a liszt export nagyon fellendült és 1932. június 28-ig 98.730 vagon búzát és lisztet exportáltak. Az ezek után járó prémium összesen 1 milliárd 25 millió leu, amiből eddig 735 milliót kifizettek, míg 261 millióval még tartoznak a buza exportőröknek.

E rövid kimutatásból tehát kitűnik, hogy az állam is közel 700 millió leut ráfizetett a buzaexportra, mert a kenyérbélyegből nem folyt be a premiáláshoz szükséges összeg negyede sem. A kenyérbélyegekből befolyó összegek ugyanis valószínűleg azokra a titkos utakra vándorolnak el, mint ahogy az nálunk a többi taxákkal is történik.

Az aratással megjöttek a gabonaértékesítési gondok.

A gabonaértékesítés ügye alaposan a körmünkre égett. Itt az aratás és maholnap az új termés értékesítéséről kell gondoskodni, de egyelőre nem történt semmi ebben az irányban úgy, hogy az ország gazdátársadalma és a gabonakereskedelem a legnagyobb tájékoztatlanyságban nézi a fejleményeket.

Lausanneiben komoly megbeszélések folytak a közelmúlt napokban a dunai államok gabonafölöslegeinek értékesítéséről. Ez a kérdés is előtérben szerepelt odakint, mert tudják most már az érdekelt hatalmak is, hogy a dunai államok sorsa szorosan összefügg azzal, hogy mi történik az idén az érdekelt országok gabona fölöslegeivel.

A búzáért az érdekelt országok olyan árat fizetnének, amely mellett a termelő megtalálná a számítását, viszont az érdekelt agrárországok ennek fejében az átvonó országok ipara számára biztosítanak elsőbbséget.

Természetesen az elgondolástól a gyakorlati kivitelig még nagy távolság van. Miután igen sok az érdekelt fél, a kivitel körül igen hosszadalmas tárgyalás lesz. Az egyes országokban ugyanis és más érdekek szerint történik a gabonaértékesítés.

Romániában például a francia Dreyfus cég, a Getreideindustrie és még néhány külföldi cég kezében összpontosul a gabonakivitel és ezek aligha egyeznének bele abba, hogy őket egy központi szerv útján dirigálják.

Atyafilátogatáson a finneknél.

— Irta és az Erzsébet Árvaház 1932 június 25-iki kultúrestélyén felolvasta

Dr. I. DIÉNES JENŐ —

2.

Estefelé volt már. Egész délután a vonat ablakában könyököltem, édesbus gondolatokkal, gyönyörűséggel vegyes fájdalommal néztem az északnyugati Kárpátok égbenyuló csucsait, a szép tájakat, a termékeny völgyeket, gazdag iparos városokat, amelyeket elveszített Magyarország. Az egykori osztrák területen, ahol ma csehek uralkodnak, feltűnően sok pirosra festett keresztet láttam a falusi temetőekben, amelyek mellett magyar vonatunk udvarias, de ellenséges tekintetű cseh ellenőrző közegek felügyeletével cseh területen megállás nélkül átszaladt. Itt, cseh uralom alatt a kommunisták még a temetőket is megfertőzték.

És most, hogy előadásom során átléptem a Kárpátok gyönyörű hegykoszoruján, gondolatban mesebeli mérföldes csizmákkal haladva átléptem utazásom néhány szép nagyvárosát, országát és magam mögött hagyva Krakkó, Riga, Tartu, (azelőtt Dorpat), Tallinn (azelőtt Reval) városokat és Romániát, Magyarországot, Csehszlovákiát, Lengyelországot, Lettországot, Észtországot, amelyeket átláztam, éppen mint a mesében, hetedhétországban, Finnországban folytatam elbeszélésemet, — tekintve a nekem kimért idő rövidségét, mert lesznek bizonyára, akik már is hosszúnak találták felolvasásomat.

1931 június 15-én reggel 8 órakor gyönyörű napsütéses, derült tavaszi időben számos bérautó szaladt a tallini kikötőbe. A IV. finn-ugor kulturkongresszusra utazó 320 magyar és a Krakkóban hozzánk csatlakozott 68 tagból álló budapesti egyetemi énekkar indult tovább a vendégszerető Észtországból Finnországba. Három hajót bérelt a rendezőség, amelyen nemcsak mi, magyarok, hanem az észt nemzet kiküldöttei is együtt utaztunk Helsinkibe. Mihelyt együtt volt a három hajó utitársasága, az időközben megérkezett észt disszázad és katona-zenekar bucsuüdvözlésére, a magyar himnusz és az észt-finn közös nemzeti himnusz hangjai mellett sorra elindult a három hajó. Mi *Elagu Eesti!* — éljen Észtország, az észtek magyar nyelven *Eljen!* kiáltásokkal bucsuztak. A kikötőben összegyűlt észt intelligencia meglepő bucsukiáltásai és a katonazenekar zenéje kellemesen hangzottak össze a tengervíz csobogásával, a kikötőben levő hajók szírenejének bugásával. A hajók hamarosan elhagyták a partokat, mind kisebbnek látszottak a tallinni tornyok, a régi vár magas tornya, a hosszú Hermann nevű, a közepkorban a dánok által emelt bástya is mind kisebbnek tűnt fel, végül elmosódtak a tiszta napfényben az észt testvérnemzet szép fővárosának körvonalai.

Az indulástól alig fél óra múlva már sehol sem láttunk szárazföldet, csak az apró fodrozással hullámozó tengert és a felhőtlen tiszta eget. A nyílt tengeren, a gyönyörű Finnöbölben utaztunk délután fél háromig, közbe egy-egy gyorsjáratu tengeri hajót, néhány 2-3 árbocos vitorlás hajót láttunk a láthatár szélén. Délután alig 200 méternyre haladtunk el néhány cinoberpirosra festett orosz szovjethajó mellett, melyek közt egy kotróhajó egy pár nappal ezelőtt elsüllyedt orosz tengeralattjáró kiemeléseivel kísérletezett. Pár nap múlva értesítünk róla, hogy szorgos munkájuk nem vezetett sikerre. Amint közelükben elhaladtunk, hajóink zászlófeljéssel köszöntötték, mire az oroszok is felhúzták válaszul vörös csillagos lobogójukat. Hajóinkat sok éhes sirály kísérte, bámulatos kitartással röpködve körülöttünk, lesve egy-egy a tengerbe bedobott zsemlyedarabra.

Szép, gyönyörű szép egy ilyen verőfényes napon a tengeri utazás, kivált beltengeren, mint a Finn-öböl. Elmélázhattunk, gyönyörködhattunk a nekünk új tengeri utazáson, a kék és zöld színek folyton vibráló változataiban, amikben a csendes levegő is apró hullámokkal fodrozó tenger nyögörkdötetett.

Hová is megyünk?

A finnek, észték és magyarok mintegy száz emberöltővel ezelőtt tehát kb. 3 évezred előtt a Volga felső északi vidékén egy nemzet tagjai voltak. Primitív, névtelen állami szervezetük volt, patriarkális alkotmánnyal.

(Folyt. — köv.)

Veszedelemmé kezdenek válni az országutak.

Csütörtökön délután egy lemhényi birtokos a városban bevásárolva, szekérén hazafelé indult. Az oroszfalvi uton utólérte egy kétfogatós szekér, melyhez két oroszfalvi cigány üres szekere volt utána kötve.

A lemhényi szekérbe az utána jövő valósággal behajtott, úgy, hogy a rajtaülők majdnem kivágytak az országutra. A szekéren ülő asszonyka ijedtében a kezében levő ridikült, melyben 200 leu készpénz volt, a cigányok szekérébe dobta, mire a karambolt okozó szekér gyors vágatásban elhajtatott, otthagya a lemhényi szekeret összetört részekkel.

A kárvalott gazda nyomban visszahajtatott a városba és a panaszt tett a rendőrségen, ahonnan két rendőr autón vette üldözöbe a garázda társaságot. Sikertől is a szekér tulajdonosát, — a cigányok akkor már lekapcsolódtak, Sáfalva közelében utólrni. Beismerte, hogy behajtott a másik szekérbe és hajlandó volt megfizetni az okozott kárt. Visszahozták Kézdivásárhelyre és miután jegyzőkönyvet vettek fel a dologról, szabadon bocsátották.

A sepsiszentgyörgyi — szentkirályi országuton ilyen országuti hősködésnek esett áldozatul Német Antal szentkirályi kereskedő.

A szerencsétlen ember a székvárosból gyalog indult hazafelé. A szentkirályi utkeresztelés közelében utólérte egy szekér, melyen Szócs József és Benedek Géza gazdaleányok ültek megrészegedve.

Mikor a szekér Német mellett elhaladt, Szócs az ostorral végigvágott a kereskedőn, ki nem szólt semmit, tovább folytatta az útját, betartván azt a közmondást: „A részeg embert s a bolondot kerüljed”. Erre a legények megálltak és tanácskozni kezdtek, majd a szekér újból megindult az előrehaladt kereskedő után.

A szekér beérve a kereskedőt, Szócs a lovakkal el akarta ütni Német Mihályt, kinek erre végetért a türelme és kérdőre vonta a legényeket viselkedésükért. A legények nem retiráltak, mire a kereskedő ijesztéssel revolveréből lövést adott le a levegőbe. Ez sem rettentette vissza a legényeket. Szócs a szekérről egy hatalmas lapátot ragadott fel és harcba szállott a kereskedővel. A veszedelmes helyzetbe került kereskedő újból a revolverét használta és védekezésül újabb lövéseket adott le. Egy golyó Benedek Géza vállába fúródott s könnyebben megsebesítette.

Ez még jobban felingerelte a legényeket és vérszomjasan estek neki a kereskedőnek, kit úgy elverték, hogy eszméletlenül esett össze. Erre a legények megijedtek, a kereskedőt szekérre helyezték és beszállították a sepsiszentgyörgyi kórházba. Nem lehetett rajta segíteni, néhány órai szenvedés után meghalt.

A hivatalos boncvizsgálat szerint 25 ütés érte s halálát közvetlen a fejére mért ütések-től szenvedett agyrázkódás okozta.

Megindult a vizsgálat.

BÁLVÁNYOSVÁR.

Állok magányosan, állok viharokban,
Pártfogóm az éjnek sötét takarója,
Nem kérdezi senki, vajjon mire várok?
Nem kérdezi azt sem, vajjon miért állok?

Viharok közt állok, szelekkel dacolok,
Kővé fagyott könnyem, . . . sirni már nem tudok.

De azért még állok, — jobb jövőre várok . . .
Hátha álmoképpen valóságot látok . . .

(Torja.)

Illyés Elemér.

EGY VÉN DIÁK BALLAG TOVA. . .

Sötét a város, csak néhány fény
villan meg itt-ott az éj ölében.
Borogós felhők, zug az éji szél
s az űr villámait vakítón szórja szét.
A járdán halkán koppan egy-egy lépés:
merészen versenyez az eső peregés.
Sápadt fényű villany sugára
ráismer a vándor szomorú arcára.

Körötte zsong az élet száz meg száz hívó szava,
s fülében zug a busz melódia:
egy vén diák ballag tova. . . .

Szemében könny, szívében szól a hang:
merre, hová?
Egy röpke búcsú még s aztán
felsír a hosszú fűtly s a vonat halkán
zakatol tovább . . .

Illyés Elemér. (Torja.)

HIREK.

SZÉKELY UJSÁG

Politikai hetilap.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Julius

16

1932.

*) Személyi hír. Dr. Dávid János budapesti orvos augusztus elsején érkezik haza városunkba testvérei látogatására.

— Kereskedők kosaras nyári mulatsága. Már hírt adtunk arról, hogy a Kereskedő Kör folyó hó 24-én (kedvezőtlen idő esetén 31-én) az Unio kertben kosaras nyári mulatságot rendez. Tevékeny rendezői gárda munkálkodik azon, hogy ezen mulatságot mindenki részére kellemessé, szórakoztatóvá tegye. Lesz ott kugliverseny, ping-pong verseny, száraz horgászás, céllövés és egyéb meglepetések. Jó és olcsó konyháról, borról, sörről gondoskodva. A tánczenét egy közkedvelt zenekar fogja szolgáltatni. Meghívó nem lesz — de mindenkit szívesen látnak. Belépő díj nincs, csak a jelvény árának (Lei 10.) megfizetése kötelező. Legyen ott mindenki.

— Dr. Dávid Jánosné szindarabja a Studióban. Julius 27-én, szerdán este érdekessége lesz a magyar rádióknak. Érdekessége részünkre, kézdivásárhelyieknek, annyiban, hogy akkor mutatja be a Studió dr. Dávid Jánosné urnő, ismert orvosunk nejeének szindarabját, melyet a kritika már elismeréssel fogadott. Felhívjuk a premiérre rádióhallgatóink figyelmét.

— Gyalog a Szentföldre. Miguel de Nova, spanyol ferenczi szerzetes, aki több mint három hónapja gyalogol Madridból a Szentföldre felé, Genovába érkezett s egy heti pihenés után folytatni fogja útját. A szerzetes csak saját szerzetének rendházában száll meg s így gyakran hetekig nem jut fedél alá.

— Az alkalmi lap alkalmi kirohanása. Sepsiszentgyörgyön Székely Gazda címen hetilap indult meg Bordeaux Béla felelős szerkesztésében. A választásokra kiadott alkalmi lap első számában a Brassói Székely Társaság inaselhelyezési akciója ellen intéz kirohanást, amit a Székely Társaság egy hozzáuk beküldötti nyilatkozatában erősen visszautasít. A nyilatkozatot lapunk zártafor kapjuk és azt a legközelebbi számunkban közöljük.

— Ifjusági-bál. Lázás készülődés folyik az ifjuság idei nyári mulatságára, melyet augusztus 13-ikán tartanak meg a Vigadóban. A mulatság rendezésében résztvesznek tanuló, iparos és kereskedő ifjaink.

— Lehet előfizetni havonként is a telefonra. A telefon-központ közli az előfizetőkkel és a város közönségével, hogy az abonmenteket havonként is ki lehet fizetni. Kéri a pártfogást.

*) A Székelység legutóbbi 5—6 összevont száma nyomdatechnikai okok miatt csak most jelenhetett meg. A régén várt szám tartalmas anyagával megbékíti a türelmetlenkedőket. A fürdőnyaraló úgyról mondott aktualitásokat kiegészítia székely bölényekről írott cikk, amely a világszerte elismert specialistának, Szalay dr.-nak a tollából származik. Györffy egyetemi tanár a tordai hasadék egy érdekes hagyma ritkaságára hívja fel figyelmünket. Jól esett olvasnunk a mi legtiszteltetreméltóbb polgárunkról, Molnár Józsiásról szóló megemlékezést, amelyhez egy jól sikerült arcképe is mellékelve van. A Gyilkostóhoz kirándulók jó hasznát veszik a Csáki tanár tartalmas leírásának a tóról. A székely nóta is alapos részt vesz ki a füzet tartalmából, mert rengeteg adatot kapunk a jó uton haladó kultuszunk eddigi eredményeiről és jelentőségéről! Igaz lélekkel ajánlhatjuk az egyetlen székely témájú folyóiratunkat az olvasóink jóindulatába s mi is a lap mottóját hangsúlyozzuk, midőn

azt kívánjuk, hogy csak egy új támogatót szerezzen minden jóakarója a Székelységnek, amely lassanként összegyűlő adathalmazával kezd szinte nélkülözhetetlen forrása lenni, minden ránk vonatkozó dologban. Megjelenik Székelyudvarhelyen, előfizetése $\frac{1}{4}$ évre 40 Leu (tanügyiék, nyugdíjasoknak, turista egyesületek tagjainak 30 Leu!)

— Kirabolták a mezőn. Egy szászfalusi asszony vasárnap Bélafevárról indult hazafelé, keresztül vágva a mezőn. Egyik kanyarodónál egy munkás kinézésű ember állotta el útját és alaposan elverve az asszonyt, elvette a nála talált 800 leu készpénzt.

— Félmillió házasságot bontanak fel évente Amerikában. A newyorki Columbia egyetem szociológiai szemináriumában részletes statisztikát állítottak össze az amerikai válásokról. Eszerint az Egyesült-Államok területén évente félmillió házasságot bontanak fel, tehát minden hat házasságkötésre egy válás jut. A házasság kritikus évének a negyedik év bizonyult. A legtöbb válóper 3—4 évi együttélés után indították meg a felek. A válások száma hat évtized alatt több, mint 2000 százalékkal emelkedett, míg a házasságkötéseké 400 százalékkal.

— Borzalmas szerencsétlenség Bélafeváron. Amint lapunknak írják, borzalmas szerencsétlenség történt a mult szombaton este a bélafevári fűrészgárban. Zajzon Árpád gépész alatt a lépcső letört és a kezében volt hatalmas furóba esett bele. A furó a szerencsétlen ember oldalán hatolt be, a tüdőt keresztül furta és a hegye a hátán jött ki. Eszméletlenül elterülve találták meg a szerencsétlenség színhelyén. Azonnal beszállították a kézdivásárhelyi kórházba, azonban az életbemaradásában nem biznak.

— Nem verekedett Handra József. A brassói Népujságban és a Székelyföldben egy, a kézdivásárhelyi vasútállomáson történt verekedéssel kapcsolatban olyan hír jelent meg, hogy Handra József munkás is részt vett abban. Handra József a Székely Ujság útján annak közlését kéri, hogy ő nem vett részt Kanabé Mihály megveretésében, hanem éppen ellenkezőleg, mint békítő lépett közbe és így került bele ártatlanul az egész dologba.

— Összetörte a bika. Vasárnap délután Torja utcáján a hazafelé tartó csorda bikája, melyet Sükösd Samu pásztor láncon vezetett, megvadult és a pásztort a földre ütve, úgy összetörte, hogy hetekig tart a felgyógyulása.

Magyarok!

A Magyar Párt e X jele sorsközösségünk jele!

SPORT.

Brasovia I. — K. S. E. (barátságos) 2:1 (1:0.)

Szokatlan érdeklődés előzte meg mult vasárnap a Brasovia I. helybeli szereplését, ami érthető is, mivel ritkán van alkalmunk nagyobb csapat játékában gyönyörködni. A mérkőzés minden reményeket fölülmulva, (1:0) 2:1 arányu hízegő eredménnyel ért véget.

A bíró sipjelére Brasovia-támadással indul a játék, mely ellen a K. S. E. szinte tehetetlen. Szép kombinációkkal, összjátékkal törnek a K. S. E. kapuja felé és már a 4-ik percben a Brasovia jobbszélsőjének kapásból küldött éles labdája bent táncol a K. S. E. hálójában. 1:0. Sok szép akciót látunk a Brasoviától és habár még sok meleg helyzetet teremt, az eredmény az I-ső félidőben nem változik. A K. S. E. I-ső félidőbeni játékát kapkodás és nyugtalanság jellemezte.

A II-ik félidőben a K. S. E. is belelendül és minden erejét megfeszítve küzd. Sorozatos támadásokat indít, melynek hamarosan nem várt eredménye lesz. A Brasovia kapuja előtt közelharc fejlődik ki, többször kapusba lövik a labdát, míg végül Megyaszi K., nagy megkönnyebbülésre, goalba helyezi. A Brasoviátváratlanul érte a goal és most hatalmas iramot diktálva küzd a győzelemért, de a halvesorunk munkában van és sok veszélyes támadást tör meg. Végre is, az utolsó percben, sikerül a Brasoviának a győztes goalt megszereznie 2:1.

A K. S. E. a II-ik félidőben a Brasovia technika főlényét küzdeniakarással, játékkedvel és lelkesedéssel igyekezett ellensúlyozni.

A Brasovia játékaival megmutatta, hogy hogyan kell a football szépen játszani. Gyakrabban kellene a K. S. E. vezetőségének ilyen csapatokról gondoskodnia és akkor a K. S. E. rohamos fejlődése biztosítva lenne. A mérkőzést Molnár Józsiás tanár kifogástalanul vezette le. (P.)

Holnap, vasárnap d. u. 6 órakor a Nemere javára jótékonyági meccs lesz a

NEMERE és K. S. E. között

Legyen ott mindenki

Felei segélyakció.

Nemrég közzétűk *Felei Fazakas Bertalan* író, volt újságíró S. O. S. kiállítását. Ez a kiállítás a kétségbeesés küszöbén íródott önéletrajzi és szemérmes utódozva: közhírre kiáltotta *irtózatot nyomorúságát* Felei. Elmondotta, hogy öt év óta kúrtorog állás nélkül, hogy egy év óta semmi jövedelme nincs s három hónap óta súlyos beteg fekszik édesanyjának csiksomlyói lakásán. Édesanyja kétféle krónikus betegségben is szenved s ha társadalmi uton valamelyes segítség nem érkezik: a szenvedések megszüntetésére más kiút nincs: kénytelen lesz elpusztítani édesanyját és önmagát Felei, mielőtt az éhhalál végezne velük.

Egyrészt az emberek többségét sújtó gazdasági depresszióra, másrészt a még mindig tehetősek nemtörődömiségére jellemző, hogy Felei S. O. S. kiállításának alig volt visszhangja. Ez annyival is inkább feltűnő, mert Felei bejárta egész Erdélyt, működött Erdély majdnem valamennyi városában s ha újságíróként vallott politikai állásfoglalása miatt akadnak is, akik elítélik, ámde nagyon sok elvarázslta, volt osztálytársa, volt katonatiszt barátja el szerte Háromszéken mindenütt. Nem is számítva, illetve számítva még azokat is, igen szép számmal vannak, akiknek újságíró működése idején hasznukra volt. Készen említi hozzájuk írt levelében Felei, hogy egyetlen ismerősétől sem kapott segítséget s hogy S. O. S. kiállítását, amit minden erdélyi napilapnak megküldött: egyetlen olyan lap se hozta le, amelynek anakidején dolgozott.

A Székely Ujságban, illetve Székelyföldben megjelent S. O. S. eredményeképp mindössze egy ember sietett Felei segítségére. Szabó Dénes kereskedő cégjelzéses borítékjában 80 leu értékű bélyeg érkezett nyilvánvalólag Szabó Dénestől. Írás u. i. nem volt a levélben. Itt kell nyugtáznunk a brassói Elekes Hirlapiroda (tulajdonosok: Elekes Endre és Elekes György dr., a kitűnő költő) 1000 leus küldeményét, mivel csakis vásárhelyi újságból vehették tudomásul Elekesék a Felei sorsát. Amidőn súlyosan beteg szívből jövő köszönetet küld Felei a segítségére sietett jömbereknek: egyben hangsúlyozni kívánja azok számára, akik esetleg azért nem siettek Felei segítségére, mert szentgyörgyi politikai állásfoglalása miatt animozitással viseltetnek vele szemben: hogy Elekesekkel, akik anakidején a Brassói Hirlapot szerkesztették, a lehető legnagyobb és legkíméletlenebb ellentétben volt s — íme: mégis megsegítették, amikor sorsátuk odavágták a Sors. Mert az igaz emberség ezt diktálja. Látszik, hogy költői lélek az egyik Elekes.

Tekintettel arra, hogy hathatós segítség nem érkezett Felei és édesanyja, mindketten betegek részére: ismételtén kérjük azokat, akik tehetik:

bármilyen csekély összeggel

(levél útján bélyegben) siessenek a másorsra érdemes embertársunk segítségére. Ne feledje el senki: ma nekem, holnap neked. A segítséget kölcsönképpen kéri Felei s ha meggyógyul s életutja jó fordulatot vesz: többszörösen visszafizeti a segítséget, amit kapott. —

Ismételtén közöljük:

Felei, Sumuleu Jud. Ciuc

címét abban a jóreményben, hogy nem hiába közöltük le.

Városunk kiránduló helyei.

A szentléleki Perkő.

A keleti Kárpátoknak Szentlélek-nél beszögellő legbelső sarka a legközelebbi hely, ahol a városiak leghamarább elérhetik a hegyet. A vidék arculatához jellemzően hozzatartozó forradásos kenyérhez hasonló hegyvégződés — ép a Kárpátokban előforduló nagy mennyisége miatt elnevezett Kárpáti homokkőből áll, mely előttünk már csak azért is ismeretes, mert a város építkezéséhez már kezdettől fogva innen termelték ki a követ s mondhatjuk, hogy a mi onnan felülről hiányzik, az majd mind feltalálható a város épületeiben.

Mintegy örszem ugrik elő a Kárpáti gerincből a Perkőnek nevezett sarok. (Érdekessé volna tudni, hogy a nevet honnan kapta?) Helyzete hozta magával, hogy már régen nagy fontossága volt e helynek, hisz itt torkollik be a Kászonszék völgye a Háromszéki lapályba, A lábánál fekvő Kézdiszentlélek már 1332 óta önálló egyházközség és így régebb városunknál is.

Megtekintésre érdemes a bástya szép régi temploma és a közelében levő Tarnóczy várkastély romjai, amelynek regényes múltját Kemény Zsigmond az „Anyá és leánya” c. regényében örököltette meg.

A Perkő tetején állott állítólag már Szent István korában a szentléleki vár, a amelyből ma egy pár kőhalmazon kívül csak a bucsujáró kápolna maradt meg. Vajjon a Dinyekő, Berecz asztala, Sieth vára nevű helyekről tudnak-e?

A gerincen Kiskászon felett végig sétálva, belejuthatunk a Kiskászon felső vége felé eső borvízhez, amelynek áttelnes társa a kézdiszentkereszt, amely már Mátyás király idejében ismert volt! Ez régebben két külön forrásból folyt, de a forgalombahozatalával egy köpübe egyesítették. Vénus, Székely Mariska-forrás nevek alatt volt régebben ismeretes s a háború előtti években korszokban hordták be a városba is. Vásárok alkalmával meleg időben erősen fogott az ecettel pezsgésbe hozott pojánai viz!

Kézdiszentkereszt a hagyományok szerint eredetileg a Kászonszék felőli oldalon az u. n. Bolygó nevű részen volt, amely laza talajával nem volt alkalmas letelepülésre. Ez a rész ma is állandóan csuszásában, sülyedésben van. Innen nem messze van a szárazpataki malom közelében az egykori vasbánya és vaskohó helye, amelynek a művelői ép vásárhelyi polgárok voltak s mint mondják, még a múlt század 60-70-es éveiben is működésben volt. Itt ugyanis, mint a hegy omladékok ma is elárlják, a homokkő vastag rétegei közé beágyazott tömött meszes márgapalák fordulnak elő, amelyek közt igen vasdus rétegek találhatók. Ezek az agyvasérc (szfero-ziderit) rétegek Kászonszék felől le Kovásznán keresztül egész Zágónig követhetők. A régi világban mindenütt megpíszkálták s ideig-óráig fennmaradó kis telepek keletkeztek a szomszédságukban, de manapság még a nyomaik is alig találhatók.

Ezen az úton tovább menve, felérünk a Katrosába, amelynek a leírása teljesen felesleges, annyira jól ismerik a vásárhelyiek. Annyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy az itt található sokkut egyik jele annak a homokkő csoportnak, amelyben eddig a petroleum nyomokat találták.

Akik a Perkőn kiindulva, gerinc vándorlást akarnak csinálni, azoknak nagyon ajánlatos Esztelnek felé menni, ahol fönt egy hatalmas és szokatlan nagy plató fogad, amelyből azután kiemelkedik a Nemere és Nagy Sándor impondáló csúcsa. A faluba leereszkedők megtekinthetik a Jézus-forrást (a falu északi végén).

Érdekessé, hogy a ferencrendiek templomát Losonczy Margit moldvai fejedelemszony építtette a XV. században.

A közeli Kurtapatak falu patakjában találhatók azok a szép, egyenletes vastag homokkőrétegek, amelyből városunk járdakövei készültek. Ezeknek a lapjain legelőször feltűntek a laikusok előtt is azok a legegyszerűbb ki-dudorodások, amelyeket a tudomány sokáig hieroglifa néven kövületeknek tartott, amíg nem régen ki nem tűnt, hogy azok az egykori tengerszélén a homokban, iszapban csuszó hernyóknak a nyomait mutatják. De sokan találtak a méh-lép hatszögös sejtjeihez hasonló ki-dudorodásokat is, amelyek korallok telepeinek bizonyultak. Sajnos, ezekből a rétegekből más kövült csigák vagy kagylók nem kerültek elő (legalább nem tudunk róla.)

E területre kimenőknek ajánljuk a figyelmébe, hogy a népmondás helyeket jegyezzék fel s részletesebb dolgok után érdeklődők pedig nézzék át Orbán Balázs feljegyzéseit a Székelyföld leírásának III. kötetében.

(is.)

A Magyar Párt választási jele:

Erre szavaz minden magyar!

100 leut fizetnek annak,

aki csüngő zseborálncomat (his gyöngyházyelű fejsze-zsuzsuval), melyet 6-án d. u. 6 óra körül a Nagytakaréktól özv. Molnár Endréné üzletéig vezető járdán vesztettem el, nekem visszahozza.

I. Diénes László.

(Található egész nap dr. Hegyessy ügyvéd irodájában)

Strandkurir.

Párbeszéd. Mica a kabinban van és szörnyen szuszog. Meghült. Cica kívülről kérdezi: Mica nem öltöztől?

— Dem!

— De?

— Mondom, hogy deb!

— Nem, vagy de?

— Dem öltöztöm meg! Megyek a vízbe.

Végre megegyeznek abban, hogy Mica nem öltözködik, hanem még marad. Majdnem olyan nehezen értik meg egymást, mintha ez a párbeszéd legalább is Lausanneban folyt volna le.

Dugulás. Szerdán K—te dugott. Bele feküdt a malomárokba és a vizet eldugta. A kerekek megálltak, mert a víz kénytelen volt más utat keresni magának.

Nyíltér. (E rovatban közöltek nem vállal felelősséget sem a trambulín, sem az olvasó)

Felhívjuk mindazon ugrándozó fiatalembereket, akik nem a fejükre, hanem a hasukra esnek, hogy ezen nemes ténykedésüket szíveskedjenek felfüggeszteni, mert sem a kacagást, sem a részvétet tovább nem bírjuk. Essenek a fejükre! Tisztelettel: a nézők.

Botanikai csoda. Érdekessé, 1 méter átmérőjű tarka gombákat fedeztek fel a strandon. A gombák féloldat nőnek ki a földből és titokzatos zugás hallatszik alóluk. Hírneves botanikusunk megvizsgálta az érdekes jelenséget és megállapította, hogy mindenik gomba egy-egy napernyő, mely alatt ketten vannak. Egy lány és egy fiú. A titokzatos zugás is bizonyára tőlük ered. A közönség erre való megfigyelését szíveskedjen közölni a legközelebbi választási irodával, amely majd a párok ügyében hathatósan eljár.

Secans.

Meghívó.

A kézdiorbai espr. kerület róm. kath. tanító egyesület tagjait

folyó hó 21-én, d. e. 10 órakor a kézdívásárhelyi róm. kath. elemi iskolában tartandó ELEKTORVÁLASZTÓ gyűlésre tisztelettel meghívom.

Elnök.

Éppen aktuális

minden gazdasszonynak nélkülözhetetlen a telirevaló eltevések befőttek, ezek elkészítésénél a

Legújabb Alföldi Szakácskönyv,

mely praktikus recepteket közöl levelek és mártások, főzelékek, tészták, különféle ételek, saláták, körítések, telirevalók, rum és likör elkészítésénél.

A házikukrászat

című rovatában a különböző tészták, krémek, fagyaltok, cukorkák, apró sütemények elkészítési módja úgy van megírva, hogy minden gazdasszony csak tanul belőle.

Ára 52 leu. Kaphatók a K. OVÁCS. hirlapirodában és özv. KOVÁCSNÉ főtéri újság-bodéjában.

Újregények érkeztek:

Félpengős regények (15 leu)

Kurt Siodmak: Eltévett golyó; — Suthermand: Rejtelmek.

Mindenki könyve (10 Leu)

Ernst Klein: Egy modern nő sorsa.

Német folyóirat

Ehegück und Liebesleben Ára 45 Leu.

Kaphatók Özv. KOVÁCSNÉ főtéri újság-bodéjában.

Vegyileg tisztít és fest

présel többféle minőségben, női- és férfi kiizzadt filz-kalapokat tisztít anélkül, hogy formáját elveszítene, a legjutányosabb árban. — B. tudomásra hozom, hogy műhelyemet

német gyártmányu gyapjufésülőkkel

kibővittem.

Bartos Boldizsár

TÁRGUL-SÁCUESC
KÉZDIVÁSÁRHELY.

Tipografia „MINERVA” nyomda Tárgul-Sácuesc (Kézdívásárhely.) 1932.